

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

Силабус навчальної дисципліни
«Медико-психологічна допомога при гуманітарних катастрофах»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4 кредити, ECTS
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії. м. Одеса, Воробйова, 11
Викладач(-і)	Євген Опря, д.мед.н., професор, завідувач кафедри Тетяна Чернова, к.мед.н., доцент кафедри Інга Пенова, к.псих.н., асистент кафедри
Контактна інформація	E-mail: tatyana.chernova@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 16.00 четвер, з 9.00 до 12.00 субота Онлайн консультації за домовленістю з викладачем з 16.00 до 18.00 у будні, з 9.00 до 12.00 субота Посилання на онлайн-консультації надається кожній групі під час занять окремо

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, профілактика та психологічний супровід людини у кризових станах.

Мета дисципліни: придбання здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, що виникають під час кризових станів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з суїцидальними висловлюваннями та тенденціями, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги.

Завданнями навчальної дисципліни:

- вивчити етіологію, патогенез, типи перебігу та клінічні прояви психічних розладів, що виникають під час гуманітарних катастроф
- вміти визначити попереднього діагнозу психічних розладів;
- застосовувати теоретичні знання до тактики ведення пацієнтів з психічними та психологічними розладами, що пережили гуманітарну катастрофу, використання методів профілактики психічних розладів під час кризових станів.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні;

Знати:

- предмет, завдання, методологічні та природничо-наукові засади психології гострої реакції на стрес;

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

- типологію особистості та її вплив на перебіг розладів адаптації під впливом гуманітарних катастроф;
- методологічні принципи у суїцидології;
- психодіагностичні методи прогнозування виникнення розладів адаптації під впливом гуманітарних катастроф;
- психічні властивості особистості, що впливають на виникнення та особливості гострої реакції на стрес;
- специфічні феномени, які притаманні цієї категорії пацієнтів та потребують особливої уваги лікаря;
- форми, методи і принципи корекційної та профілактичної роботи із особами, що пережили гуманітарну катастрофу; особливості організації профілактичної діяльності;
- психологічний зміст основних засобів і методів попередження й профілактики розладів адаптації під час гуманітарних катастроф;

Вміти:

- Збирати дані про скарги, анамнез хвороби, анамнез життя у пацієнтів, що пережили гуманітарну катастрофу ;
- діагностувати невідкладні стани при гострій реакції на стрес;
- ефективно застосовувати отримані теоретичні знання з курсу при розв'язанні складних практичних завдань з організації та здійснення лікування пацієнтів, що пережили гуманітарну катастрофу;
- вміти будувати стратегію реабілітаційної роботи;
- володіти прийомами практичної реабілітаційної роботи, яка спрямована на поліпшення психічного стану пацієнтів;
- володіти навичками організації діяльності щодо профілактики пост-стресових проблем;
- визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду;
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій області.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Методи навчання.

Практичні заняття: використовуються словесні, наочні та інтегративні методи навчання.

Самостійна робота: передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

Зміст навчальної дисципліни

Теми:

1. Визначення поняття гуманітарні катастрофи.
2. Визначення поняття надзвичайних станів.
3. Класифікація гуманітарних катастроф.
4. Поняття розлад адаптації.
5. Закономірності виникнення та розвитку розладів адаптації під впливом гуманітарних катастроф,
6. Методологічні принципи роботи з пацієнтами, що пережили гуманітарні катастрофи. Основні методи діагностики. Основа діагностики: опитування (клінічна бесіда) та спостереження. Загальна оцінка стану розладів адаптації та ступеня ризику.
7. Нейробіологічна основа розладів адаптації.
8. Анатомо-морфологічні та фізіологічні особливості ЦНС, їх функціонування як основа

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

формування захисних механізмів при гострій реакції на стрес.

9. Адаптаційна концепція. Теорія стресу Г.Сельє..
10. Дезадаптивне та патологічне функціонування нервової системи. Нейробіологічні механізми формування та розвитку захисних механізмів головного мозку .
11. Класифікація розладів адаптації: гостра реакція на стрес, ПТСР, реакція горювання.
12. Психологічні предиктори розладів адаптації.
13. Психологія особистості та поведінки під час надзвичайних станів. Психічні властивості особистості, що впливають на виникнення та особливості перебігу розладів адаптації.
14. Корекція та профілактика розладів адаптації: принципи комунікації, принципи оцінки..
15. Корекція та профілактика розладів адаптації: принципи захисту прав людини.
16. Загальні принципи надання медико-психологічної допомоги особам, що пережили гуманітарні катастрофи.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Посібник mhGAP з надання допомоги за гуманітарних надзвичайних станів. Клінічне ведення психічних, неврологічних розладів, пов'язаних з гуманітарними катастрофами. Посібник ВООЗ.- 2022.
2. Організація та надання медичних послуг у випадку гендерного насильства :Посібник для медичних працівників.- Київ, 2021.
- 3.Запобігання та протидія проявам насильства : діяльність закладів освіти: Навчальний посібник -Міністерство освіти і науки України Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» Громадська організація «Ла Страда-Україна» Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) за фінансової підтримки Європейського Союзу.-Київ,2020.
<https://www.unicef.org/ukraine/sites/unicef.org.ukraine>
- 4.Посібник INSPIRE: дії для впровадження семи стратегій задля припинення насильства стосовно дітей Всесвітня організація охорони здоров'я, 2018 р. Одеський Благодійний Фонд «Шлях до дому», 2019 р.
<https://www.unicef.org/ukraine/sites/unicef.org.ukraine>

Додаткова:

1. Посттравматичні стресові розлади : Навчальний посібник / Під заг. ред. проф. Б. В. Михайлова. - Вид. 2-е, перероблене та доповнене. - Х. : ХМАПО, 2014. - 223 с.
2. Психіатрія особливого періоду: навчальний посібник [для лікарів та психологів] / Рум'янцев Ю.В., Сиропятов О.Г., Іванцова Г.В., Осьодло Г.В. - К.: УВМА, 2014. 193 с.
3. Посттравматичний стресовий розлад: посібник / Венгер О.П., Ястремська С.О. – Т. 2019. — 264с.
4. Гусак, Н., 2011. Соціальна реабілітація в соціологічному дискурсі: інституційний підхід. // Соціальні виміри суспільства, 3 (14), с.175–186. 7. Гусак, Н., 2008. Соціальна реабілітація: підходи до визначення поняття. // Соціальна політика та соціальна робота, (1), с.103–114
5. Дегтяренко, Т.М., 2013. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 301с.

Електронні інформаційні ресурси:

на сайті <http://info.onmedu.edu.ua>

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи студентів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь на занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання (в т.ч. розрахункові), впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь на занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання (в т.ч. розрахункові), але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь на занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункові), невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь на занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії , наркології, медичної психології та психотерапії

респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.